

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputatio || excellentium. D. doctoru[m] Iohannis Eccij &
|| Andre[a]e Carolostadij q[uae] cepta est Lipsi[a]e ||
XXVII. Iunij. An. M.D.XIX.**

**Eck, Johannes
Karlstadt, Andreas**

[Erfurt], 1519

VD16 E 320

Martinus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32477

ergo fides ecclesie sit indefectibilis p qua Chriftus rogauit vt non deficeret. Luce. 22. 2. pollicitus est se nobiscū esse omnibus diebus vsq; ad consummationē seculi Matth. 28. Non est admittendū ecclesiam cum anima rē pnicie tanto tpe errasse 2 q; decreta Summorum pon: ab omnib; cōmunionē ecclesie sancte habēs sibus sunt acceptanda. vt ait Grego: can: preceptis. 12. dist: Item can: omnia decreta. 24. quest: 1. cum multis cōcordantibus 2 pontifex modernus sub pena excoicatiois late sententia definitur indulgentias esse vtilis ad penā pctis debitā ijs qui charitate surgente membra sunt Chrifti delendam. Et q; huius modi remissio ex merito Chrifti et sanctorū auctoritate summi pontif: quasi cōsenser. His omnibus psum volo Chriftiano fidelē Indulgen: non esse viciū boni opis. nec dicere indulgen: Chriftiano esse vtilis esse in infante. quod nihil aliud est q; dicere totū clerum in ecclesia tanto tpe infanuisse.

Martinus.

¶ Duodecim argumentis impugnat egress: d. d. conclusionē meam vnde dicitur. Ad que pūctū rēdeam. Primo diluam illud q; infanta esse dixi haberi indulgentias bonas Chriftiano. esseq; eas viciū boni opis. Dico ergo q; ppheta Psal: 39. audeat infanta falsas appellare et Psal: 118. Iniquorum fabulationes spias traditioes hoim que de se nō erant male nisi q; malam fiduriam aduersus iusticiā dei prestabāt insipientib; 2 quanto magis infanta est indulgentias que neq; pcepte neq; cōsulte sunt neq; necessarie ad salutem. imo remissioes sunt bono:ū multoꝝ opm haberi pro bono Chriftianoꝝ? Cum omne bonū nrm 2 necessariū ad salutem p̄bensum sit in pceptis 2 cōsilijs. imo amplius dico. quādo saluberrima dei lex teste Ezechiele et apostolo Paulo Ro: 7. non est bona homini. imo occasio peccati. sola autē grātia bonū est Chriftiano. quanto magis indulgentie que necum cum gratie sed nec cum legis vilius bonitate vilo modo compari possint: cum sint nihil 2 p̄uatio quedā bonoꝝ operū. haberi debent pro bono Non q; noxias aut p̄nitiosas arbitret vt dicebat mus. q; ē egress: d. d. dicit. Primo ecclesiam in ijs que sunt fidei non errare nec in ijs que respiciunt animarū salutem. recte dicit sed tales non sunt indulgentie vt ¶ Qd autē Cyprianus dicit deum non pmittere q; maior pars cleri dicitū eēt erret vident ipse quid dixerit. Certum est qd tpe Arriane p̄fidei maior pars et ceteroꝝ episcopoz 2 doctoꝝ viroꝝ errant in tanto articulo fidei. adeo vt nullus catholicus ep̄s ferme resideret in cathedra sua.

¶ Qd dicit in concilijs gēralibus 2 trecentis annis ihabitas indulgen: vtilis e pias Chriftians. 2 in concilio wienensi approbatas. quas Urbanus. 4. pro reuerentia venerabilis Eucharistie in fidelibus exortanda largitus est. Hūcō nūq; negauit esse vtilis indulgen: sed non Chriftians. hoc est feruide agentibus Chriftū secundū nomē suum amantib; 2 querentib; ijs ē in grata est remissio operū. grata vero imposito operū. Secundo dico q; in ijs rebus nō est respicienda p̄sona vilius siue Concilij siue pape. sed quid dicat. p̄ferim q; hīc ers tot: de indulgen: vt in re nō necessaria non est periculosus ceteris tñ partib; hoc est si sciāt eas esse nō necessarias nec in eas confidant.

¶ Ad scdm de Concilio gērali 2 Innocent: 3. qui in iūxit p̄ dispositōe hospitāli orū vt in remissionē pctōꝝ p̄ferrent grata subsidia 2c. Dico me adhuc nō in s telligere hoc verbū pape. cū remissio pctōꝝ mibi videat esse aliud q; indulgentias atq; si esset idem dico sicut prius.

¶ Ad tertū de Lugdunens. Concilio in quo approbata dicit 2 limitatio p̄ntis p̄ferendi indulgen: inferoꝝ platorū. Admitto totū. q; aut sequit Si essent in s vtilis non fuisse necessariū collationē viciū opis mnuere in inferoꝝ: p̄latis. Dico indulgentias esse vocatas a me viciū opis scdm qd impugnat sum e d. d. conclusioe mea. 42. in Resolutorio. vbi sic dixi. Nō q; venie sint male 2 noxie sed q; abusus quersus nocet. dū tale opus nō facerent nisi venie essent. Sic eēt

hinc opta huiusmodi sit ipsa venia. et clarissimū est q̄ raro hoīes contribuēre
nisi indulgentie p̄mitterent. Ideo semp̄ ibi est periculū saltem vti toti op̄ia.
¶ Quarto inducit laudab: Constañ conciliū qd̄ inter errores ceteros dāna
uit contemptū indulgentiar. Rūdeo nunq̄ ego contempsi aut premittēdas
esse docui nisi contemp̄ intelligat hoc modo q̄ incōpabiliter meliora possu-
mus eisdem expensis facere quib: indulgentie redimunt. vel q̄ sunt indulgentie
ipse. quare prerogativa melioris nō est contemp̄⁹ deterioris. Sicut aurū non
est contemptus ligni aut feni ⁊ si prestanti⁹. p̄ idem ad quintū vbi Gratianus
inducit indulg: concessionem non esse paripendendā. Adde in suo genere.
seu sicut ipse dixit ceteris partib: Nec credo hanc sententiā d. d. satis placere. q̄
indulges̄ sunt suscipiende in fide spe et chari: cum tenuerit satisfactionē impleri
⁊ remitti posse etiā ijs qui sunt extra gratiā. Admittere q̄ fructuosio: sit opatio
sintens indulgentijs q̄ altera non imittens ceteris partib: mō cetera illa paria
recte cōparentur. Sicut non nego meliorem esse posse vnam ordem dñicam
Zacch̄ q̄ omnes hoīas canonicas vnus sacerdotis.

¶ Seco inducit beatū Grego: ante nongentos annos. Pascaliū ante. cccc.
anno dedit indulgentiā: quāuis recitante wilhelmo Altridorensi aliqui con-
tra dixerint sancto Grego: Rūdeo. Rōndū habeo fide dignam historiā de in-
dulgentiā Gregorianis. tamen quidquid sit nō ideo sequit̄ indulgentias esse aliud
q̄ indulgentias. hoc est remissiones bonoū operū quas nemo bonas poterit
appellare. Chriftianis quantūlibet sancta Concilia vel quālibet sancti eas de-
serint vel approbarint ideo d. d. non solum contra me agat solus noīb: aucto-
ritatū. sed ⁊ ipsius rei veritate.

¶ Septimo suspicatur eas esse ideo boni op̄is viciū q̄ sunt satisfactorie. Dico q̄ nō
sunt satisfactorie sed remissiones satisfactorie. nec habende vt opus satisfac-
torie. ideo male hoc argumento p̄pantur op̄ib: satisfactoriis quasi ideo merita
nostra minuant si indulgentie relinquunt. imo p̄rimū verius est merita augē-
dum indulgentie relinquuntur.

¶ Octavo dicit consensus fidelitū receptum annū Jubileū Bonifacii. 8. Cle: 6.
Sicut. Rūdeo quis scit si consensus fidelitū eum receperit. nec est Bonifacius
tante opiniois vt quidquid gesserit. statim p̄ re bene gesta habendū sit. p̄-
sertim in re non bona nec necessaria ad salutem. quī ⁊ alia monstra p̄petrauit
que in rebus necessarijs malum exemplū p̄buerūt.

¶ Nono q̄ dederūt Rho: ponti: consensu Chriftianissimoz regum ⁊ principum
indulgentias pro passagio. Dico sic prius non est intra culū q̄ deus dec̄ p̄-
nar ⁊ sinat aglet agere que impinentia sunt ad salutē. qui in h̄ sup nos vigilat
vt doceat vtilia. vt apostolus Titum. 3. dicit hoc est p̄cepta sua ⁊ consilia.

¶ Decimo arguit fidem ecclesie esse indefectibile ⁊ Chriftū nobiscum. ideo ecc-
lesiam non potuisse errare tanto tpe cū animarū p̄nicie. Dico non tota eccle-
sia erravit. Deinde si etiā erraret in ijs reb: nihil (semp̄ de Chriftianis loquor.)
nō est p̄iculum salua fide. variari opinioes ⁊ errare in tp̄alibus non tollit
ecclesiam Chrifti.

¶ Undecimo decreta Ro: ponti: acceptāda esse p̄tendit. Rūdeo sine dubio sunt
acceptanda sed tamen cum iudicio vt habet dicit: 22. ca: Anastasio q̄ Roma
ut pon: hoīes facerūt et hoīes circū se habuerūt. errare poterūt. Deinde nullū
est decretū qd̄ precipiat indulgentias redimere nec est vsq̄ hodie. qd̄ indulgen-
tiarum valorem aperte declarauerit.

¶ Ultimo de modo seruit pontificia defūitione esse vtilit̄ vtiles indulgentie de
merito Chrifti et sanctorū acceptas. Rūdeo nec ipse satis exprimit. nec probat
vel vna syllaba que dicit. De qua re copiosius in actis metā Augustin: dicit.
Nō sequit̄ q̄ totū clerū in ecclesia tanto tpe insensuisse. cū interim semp̄ fuerint
q̄ vbi ⁊ displicerint. qui ⁊ d̄stetunt salicē p̄uatiū indulgentiis. vt scilicet

vulgatissima puerbilia Indulgentie sunt plebe deceptioes

Eccius.

¶ Accepi reuerendi patris sententia in multis mittio et equabilioribus verbis
pclusionum penderent. aut alia sua scripta mihi videbant scire. neque mei est
littere indiscretas indulgentiarum pclamationes aut abusus defendere. sed ves
titate et quantum indulgentie rationabiliter dare possunt. pdesse tutari. et ut sim bies
uis. non discuto de excusatione sine pclusionis. at cum assumit indulgentias non
pceptas. non necessitas esse. fatemur. sed in hoc toto meo exili iudicio apparec
esse difficultas nostre dissensionis principaliter quod reuerendus pater dicit indulg
tias vel dante vel admittente memini me repperisse. quod sic indulgentie essent
vere noxie. piculose. et danabiles. Cum sic pcella et summi pontis remitteret hec
bona opa ut vel sic homo non mereret tantam beatitudinem. quod est p aniarum salute. vel
hoies decepti remissione bonorum operum ad purgationem miserent ut penas hic non dis
luras. ibidem sustinerent. quod reuera danabile est. unde oim vel dantiu vel admit
tentiu indulg. vnius consensus est indulgentias non esse bonorum operum remissiones
sed remissionem esse pene pccatis. p peccato cōtrito adhuc debite et non solute. Sis
cui Leo modernus papa expresse in pccato decreto definit quod Sixtus. 4. ante
eum expressissime fecit tpe Jubilei sui. Unde cōcordare non possum quod reueren: p
in suis Resolutionibus dicit indulgentias solū dantes pccatis. quod etiā in sermone
vulgari affirmat non volentibus implere canones penitentiales. et tñ in eodē reso
lutorio dicit canones penitentię impositos. quod vni alioquin strinuit omnes vira
penitentia agerent. unde infelicissime essent Indulgentie si essent bonorum operum
remissiones. Solutur ad pccatum rñdit indulgentia non attinere ad aniarum salute.
cū pccato maxime interit salutis aniarum. an salute pmoneant vel impediunt.
Interest etiā fidei nostre an papa ut Christi vicarius penas peccato debitas
facta recōpensatione p merita Christi et sanctorum possit remittere et delere. De
Cypriano obiectat mihi quod occurrebat Cyprianū legenti quibus non plene mihi
pster an sicut in Greca ita et in alijs regionibus Ecclesie maior pars cleri fuerit infecta
¶ Deinde ad consilia rñdit indulgentia non esse bonas Christiano. i. qui fide et
charitate Christi sequatur. hoc certe dicit Cōcilio destruit et indulgentiarum largi
tionem. quod non nisi Christi fidelibus et pccatis et pccatis sub pccant forma pcedunt. que
cōmuni sententia indulgentie non sunt bone malis. quod eas non consequunt sed
bonas et vere Christianas.

¶ Non accepto quod. z. p. dicitur Seneca hic vsurpat. non attendendum quis sed quod
dicat. quoniam maxime in his que sunt fidei attendere oportet etiam quis dicat. et
pccatum legitime congrue est ab omni Christiano audiendum.

¶ Dicit errorem non periculosum si hic de indulgentiis error. at mihi dicitur videtur
cum periculosi errores fuerint iudicant qui sacris ordinibus vris fratrum mendicans
tium ab infido detraherunt.

¶ Ad Innocentium in generali cōcilio pstitutione dicit se non intelligere quomodo valeat
vel indulgentie sunt remissio pccatorum. dico ut semper non dabo tam sollempne pccatum
et legitimum potuisse errare. cum a spiritu sancto non derelinquat et remissio pccatorum intelligenda
est quo ad penam. quod nomen pccati non semper pro culpa. sed etiam pro pena culpe debita
sa vsurpat. sicut apud Chabeos ut a peccatis soluant. quod de culpa nequit
intelligi mortali. sed de pena culpe debita. Et si indulgentie dicant dari ut ab
soluant a pena et culpa. eas psequentes nullus existimare debet indulgentias
remittere culpam. sed quod papa pccedit ut a culpa mediante sacramento penitentie
a deputatis commissariis absoluant. et deinde indulgentias. i. penarum remissiones
consequantur.